

Jubileumboek Day a Week School

‘Uiteindelijk gaat het om het

Tien jaar Day a Week School (DWS) betekent tien jaar ontwikkeling, samenwerking en afstemming om goed onderwijs voor cognitief getalenteerde leerlingen neer te zetten. Die schat aan ervaring werd vastgelegd in het boek *De lessen van Day a Week School*. Een praktisch boek, met een theoretische basis en mooie persoonlijke verhalen van leerkrachten die zelf opbloeden van dit bijzondere onderwijs.

door Marrigje de Bok

Samenstellers Annelies de Muijnck en Jaap Verouden rolden allebei in dit werk en daarmee in de hb-materie via een stage bij het ABC, de Amsterdamse onderwijsadviesdienst die DWS heeft opgezet. Jaap en Annelies maken deel uit van het programmateam van DWS en houden zich bezig met de implementatie, borging en ontwikkeling van DWS. Ze observeren de DWS-les- sen, organiseren netwerkbijeenkomsten voor de leerkrachten en ontwikkelen met hen samen het werken met persoonlijke doelen voor leerlingen. Jaap heeft daarnaast ook een coördinerende rol, onder meer met betrekking tot de jaarlijkse identificatieprocedure.

Annelies studeerde pedagogische wetenschappen en schoolpsychologie en kwam dertien jaar geleden bij het ABC terecht. Een paar jaar later waaide het DWS-concept uit Engeland over en werd DWS Amsterdam opgezet. ‘Ik kon me vinden in de visie, de doelgroep trok me. Die andere kant van het spectrum, het uitdagen op cognitief vlak, of andere vlakken zoals samenwerken, vind ik minstens zo boeiend als het ondersteunen van kinderen die moeilijker leren, die veel uitleg en herha-

ling nodig hebben. Daar krijg je als onderwijsadviseur toch wat sneller mee te maken.’

De vrijheid en ruimte die DWS kenmerken, passen bij haar. ‘Niet alleen de kinderen, maar ook de leerkrachten krijgen een bepaalde vrijheid, waardoor ze op hún manier kunnen leren en werken. En diezelfde vrijheid ervaarde ik zelf in mijn werk. Vrijheid om te bedenken hoe we dit onderwijs kunnen blijven ontwikkelen. Op al die niveaus merkte ik: dit geeft heel veel energie!’ Wellicht herkende ze ook wat in het thema hoogbegaafdheid. ‘Aan het begin van het vo heb ik wel een moeilijke periode gehad, ik worstelde met de zin van het leven en dat soort thema’s. Dat staat voor mij los van het label hoogbegaafdheid, maar ik heb wel affiniteit met kinderen en jongeren die met dergelijke vragen bezig zijn.’

Jaap deed de pabo, studeerde ontwikkelingspsychologie en begon juist bij het ABC toen de plannen voor DWS ontstonden. ‘Het thema hoogbegaafdheid kwam uiteraard langs in gesprekken en ik vond het interessant. De mensen die DWS aan het opzetten waren, von-

geluk van de kinderen'

Leerkracht bij DWS

Annelies herinnert zich hoe grondig meester Wouter zich had voorbereid op het interview voor het boek. 'Bij hem zie je hoeveel leerkrachten van zichzelf meenemen in hun onderwijs en in hun passie daarvoor.' Wouter vond zijn werk als ingenieur niet zingevend meer en koos voor het onderwijs. Een keuze voor het hart in plaats van het hoofd, zo legt hij uit in het boek. 'Beide aspecten komen terug in zijn verhaal', vertelt Annelies. 'Hij laat kinderen ontdekken wat ze kunnen, hij begeleidt ze bij onzekerheid, vragen en verwarrende gevoelens.' Wouter vertelt hoe hij leert de controle wat leert los te laten en te 'spelen' met wat hij kan. 'Door te kijken en te voelen, maar het beredeneerde is er ook'. Hij brengt het creatieve denken en leren over op de kinderen en ervaart het werken bij DWS voor zichzelf als een leven lang leren.

den het wel een idee om mij als kartrekker te vragen. Dat vond ik erg spannend én leuk, dus zo geschiedde.' Veel van hoogbegaafdheid wist Jaap nog niet, maar hij kon meelopen met een gespecialiseerde collega. 'Zo kwam ik op congressen en bij intervisiegroepen, en ik leerde veel in de praktijk. Pas een jaar of vijf later ben ik de ECHA-opleiding gaan doen, om toch formeel aan te kunnen tonen dat ik specialist ben.' Waar zijn affiniteit met hoogbegaafdheid vandaan komt, weet hij niet zo goed. 'Het was er eigenlijk

gewoon. Ik herinner me nog een meisje uit de tijd dat ik voor de klas stond – zeer begaafd en met wat ingewikkelde gedragsproblemen, ik vond het wel boeiend om te kijken hoe dat dan zat.'

Jaap herkent bij zichzelf zeker wel kenmerken, maar ziet dat graag in een breder perspectief. 'Ik kijk inmiddels heel genuanceerd naar het hele begrip hoogbegaafdheid. En dat doen we bij DWS ook!'

Het idee voor een boek over DWS zong al een paar jaar rond bij het ABC. Annelies: 'We hadden veel te vertellen, over de voorgeschiedenis, de aanpak, de ontwikkeling en mooie persoonlijke ervaringen. Toen kwam het 10-jarig jubileum eraan en vonden we dat het er maar eens van moest komen.'

Jaap noemt het een spannend proces. 'We gingen toch een beetje uit het niets een boek schrijven, niemand van ons had daar ervaring mee. We hadden veel ideeën en moesten keuzes maken. We hebben wel een professionele auteur ingezet, dat werkte goed. Zij heeft ons uitgebreid geïnterviewd en lopende tekst kunnen maken van alles wat we vertelden.'

In het voorwoord van het boek schrijven de samenstellers dat dit boek bedoeld is voor *'iedereen die in het onderwijs werkt en geïnteresseerd is in cognitief begaafde kinderen en een ander soort onderwijs voor die doelgroep.'*

Annelies: 'We noemen het een inspiratie-doe-boek. Misschien is het een beetje een wilde verzameling geworden, van wat geschiedenis, theorie, middelen en interviews. Ik ben wel heel benieuwd hoe het gaat aanslaan! Het zal zeker bruikbaar zijn voor leerkrachten die

bij DWS gaan werken, omdat het concrete handvatten geeft. Maar ook voor de leerkrachten van de deelnemende basisscholen. Zij kunnen de lessen en methodieken heel goed in de reguliere klas gebruiken.'

Jaap: 'De lessen staan erin om het direct praktisch inzetbaar te maken, dat is een grote behoefte van leerkrachten. We doen dat met de nodige theoretische onderbouwing omdat het onze missie is om meer kennis bij scholen te krijgen. Wat hebben hoogbegaafden nodig, hoe gebruik ik modellen en tools, hoe kan ik echt iets bereiken bij deze leerlingen? Het boek is op zich eigenlijk een transfer geworden!'

DWS-leerkracht in Zuid-Oost

'Iman en Kim hebben allebei een affiniteit met de specifieke doelgroep van Zuid-Oost', vertelt Annelies. Kim kwam zelfs terug na een verhuizing, omdat ze de Bijlmer zo miste. Ze merkte dat de vooroordelen over hoogbegaafden in deze wijk extra groot zijn, mede door de taalachterstanden. DWS brengt wel meer bewustwording, ziet zij. Annelies: 'Binnen de DWS is er veel verschil tussen de groepen. Tijdens Corona heb ik online een groep uit Zuid-Oost overgenomen en ik merkte dat deze kinderen een heel andere leefwereld hebben. Met veel verantwoordelijkheden binnen het gezin, of minder middelen of met ouders die niet goed kunnen helpen met schoolwerk. Het is echt belangrijk om de cognitief getalenteerde kinderen hier ook te zien en te ondersteunen.'

Het boek kan ook een waardevolle informatiebron zijn voor hb-begeleiders en plusgroepen. Het biedt op een compacte manier theorie, instrumenten en lesvoorbeelden bij elkaar. Denk aan uitleg over het zijnsluit of perfectionisme, de taxonomie van Bloom, het tasmodel of Fixie en Growie en lessen als de tijdmachine, onderzoekend leren, trotsmakers en stressgevers, of een emotiespel. Voor ouders die al een kind op DWS hebben of nog zoekend zijn naar onderwijs dat goed aansluit, geeft het een zeer levendig beeld van hoe een dag bij DWS eruitziet. Annelies: 'Voor iedereen eigenlijk die geïnteresseerd is in ons concept, biedt dit boek in een notendop wat het is.'

In het voorwoord van het boek staat over de visie van DWS dat alle kinderen uitgedaagd willen worden. Over de vraag of er dan ook niet voor alle leerlingen eigenlijk meer nodig is dan het huidige onderwijs te bieden heeft, moet Annelies even nadenken. 'Veel van wat DWS biedt, kan voor alle kinderen goed werken, dat is zeker waar. Maar daarnaast hebben de cognitief getalenteerde leerlingen gewoon minder tijd nodig om zich de basisstof eigen te maken. Ze leren sneller en daar moeten aanpassingen voor zijn. Voor DWS ligt de focus echt op die leerlingen. Zij zijn moeilijker te bedienen binnen het reguliere onderwijs en hebben een ánder

soort onderwijs nodig om zich echt te ontwikkelen.'

Annelies ziet wel dat er reguliere scholen zijn die veel doen van wat DWS ook doet. 'Dat is mooi om te zien, hoe ze aandacht hebben voor onderzoekend leren, hoe ze de ruimte geven aan initiatieven en ideeën van de kinderen en hen actief bij het leerproces betrekken. Dus ja, veel van DWS kan benut worden! Voor een deel gebeurt dat, voor een deel nog niet.'

Jaap zegt daarover: 'We krijgen vaak de vraag of het DWS-onderwijs niet voor alle kinderen goed is. Voor een deel wel, voor een deel niet, denk ik. In principe is het allemaal bruikbaar. Eenzelfde vraag kun je stellen over de hogere orde denk vragen, vinden niet alle kinderen dat fijn? Sommige kinderen niet, die lopen daar juist op vast, die hebben veel meer de basis van feitenkennis, herhaling en uitleg nodig en dat doen we dus met DWS juist niet.'

DWS bestaat immers om iets te bieden wat cognitief sterke kinderen in het reguliere onderwijs ontberen. De term hoogbegaafdheid gebruiken ze bij DWS bewust niet, het IQ van de deelnemende leerlingen is lang niet altijd getest en dat hoeft ook niet.

Jaap: 'Wij kijken vooral vanuit de onderwijsbehoefte. Bij het signaleren, wij noemen dat de identificatieprocedure, gaan we op zoek naar de kinderen die meer uitdaging nodig hebben, een sterk geheugen hebben, sterk analytisch denken of juist heel creatief. Van daaruit ontstaan er bepaalde behoeftes en die proberen we met ons onderwijs te vervullen. Wij maken gebruik van het stimulerend signaleren, omdat een kind wel de kans moet krijgen om die behoeftes te tonen. Bied je niks aan, dan zie je vaak ook niks.'

Jaap legt uit hoe het uit Engeland overgenomen concept in Amsterdam inmiddels zo zijn eigen ontwikkeling heeft doorgemaakt. 'De Engelse DWS was erg op het wiskundige en analytische denken gericht, de lessen waren behoorlijk pittig. Wij hebben voor het curriculum van onze DWS het creatieve denken toegevoegd, met meer evalueren en creëren, vanuit de taxonomie van Bloom, een bredere basis.'

Ook de selectieprocedure onderging de nodige verandering, toen bleek dat DWS met de overgenomen methode bepaalde kinderen 'miste'.

'Aanvankelijk waren er twee fases. Eén op school, met oefeningen en hersenkrakers, daarna een hele dag op een andere locatie, met alle kandidaten van verschillende scholen door elkaar. We merkten dat de domantere of drukkere kinderen meer opvielen en dat ging ten koste van de stillere kinderen, die zich vaak te veel aanpassen. Ook de kinderen uit achterstandssituaties bleven achter. Wij hebben die tweede fase toen geschrapt. We willen juist ook de kinderen vinden die bij wijze van spreken in een hoekje wegkruipen, en zeker ook met de scholen samenwerken met de kinderen uit minder hoogopgeleide milieus.'

Jaap verwijst naar een piramidemodel dat hij bij het ABC gebruikt.

‘We willen dat scholen zelf een zekere basis hebben. Op zijn minst iets doen aan compacten en verrijken, *the basics*, want dan pas worden de kinderen zichtbaar die nog meer nodig hebben. Dat kan cognitief zijn, maar zeker ook sociaal en emotioneel. Sociaal is de noodzaak van een peergroep – die is zo belangrijk voor de ontwikkeling van kinderen. Bij emotioneel bedoel ik bijvoorbeeld kinderen die last hebben van faalangst, geen risico’s durven nemen, niet kunnen doorzetten. Dat zijn thema’s waar we met het DWS-onderwijs echt bij kunnen helpen, omdat het in feite ook onderwijsbehoeftes zijn.’

DWS is dan ook actief betrokken bij de scholen om die basis te leggen en te consolideren. ‘We hebben diverse activiteiten voor wat wij de transfer noemen. Dat is de uitwisseling van kennis en expertise tussen DWS en de reguliere scholen. Er zijn bijvoorbeeld inlooptagen bij DWS voor leerkrachten. Daar kunnen ze niet alleen de kunst “afkijken”, maar ook zien hoe leerlingen, of hun leerling, reageren op de les en zich beweegt in deze groep. Verder is er een DWS-academie, waar leerkrachten workshops kunnen volgen.’

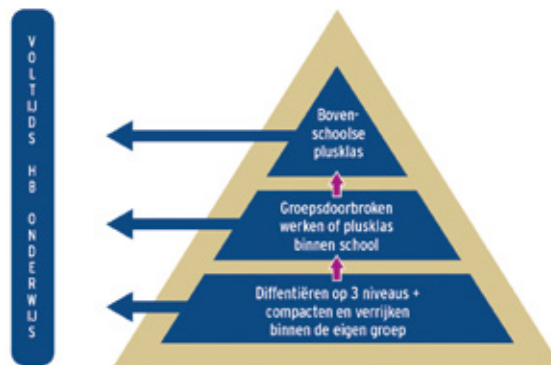
Jaap benadrukt hoe belangrijk een goed contact en goede samenwerking tussen DWS en de reguliere scholen zijn. ‘Ze moeten er echt achter staan dat hun leerlingen naar DWS gaan en dus een dag per week afwezig zijn. Een leerkracht moet dat ook duidelijk laten merken, dat is in het belang van het kind. Goede samenwerking blijft een speerpunt en een heel belangrijke doelstelling in de ontwikkeling van DWS.’

In een blik op de toekomst zeggen de samenstellers in het boek dat DWS zichzelf misschien overbodig zou kunnen maken. ‘Het zou op zich mooi zijn als we alles binnen het reguliere kunnen ondervangen’, vindt Annelies. ‘Toch denk ik dat er altijd een groep blijft die meer nodig heeft, al is het maar het samen zijn en samen leren met echte peers. Vergelijk het maar met kinderen die cognitief duidelijk beneden het gemiddelde zitten. Die zijn er ook niet altijd bij gebaat om alles in het regulier te doen en hebben ook behoefte aan onderwijs met gelijken.’

Het boek is in eerste instantie verspreid onder alle deelnemende basisscholen. De boeklancering en verdere verkoopactiviteiten zijn helaas door corona doorkruist. De samenstellers hopen dat er nu weer meer aandacht voor komt in de media. Jaap: ‘En dat zeggen we niet om het geld! We vinden het vooral mooi om te vertellen hoe ons concept werkt en waarom het werkt. We willen dat het mensen bereikt die er echt iets aan hebben. Omdat we daarmee een bijdrage leveren aan beter onderwijs voor deze kinderen. En dus aan hun welzijn. Ja, het einddoel van ons werk is altijd kinderen gelukkiger maken!’ ●

Leerling bij DWS

Desgevraagd vertelt Jaap dat er vele leerlingen zijn die hem bij staan. ‘Die ene leerling die zei dat hij weer verliefd was geworden op leren! Die andere, die zijn moeder was verloren en helemaal in zichzelf gekeerd naar de DWS groep kwam. Daar vond hij een vriend, een echte soul mate, dat heeft hem zoveel goed gedaan.’ En dan de verhalen van de ouders, ook talrijk. Bij een week op een zomerkamp raakte Jaap aan de praat met een vader. ‘Toen bleek dat zijn dochter op DWS had gezeten. Zij voelde zich zo weinig uitgedaagd verveelde zich zo op school, dat ze echt ongelukkig was. Haar vader denkt dat het zonder DWS onhoudbaar was geworden en dat ze een andere school hadden moeten zoeken. Kijk als ik dat hoor, denk ik, wauw, het bestaat echt! En daar zijn veel voorbeelden van.’

Het piramidemodel plusonderwijs:
www.hetabc.nl/professionals/begaafdheid/

Annelies en Jaap

Het boek ‘De lessen van Day a Week School’ is verkrijgbaar via www.leuker.nu